

Vereniging Vrienden van de Amsterdamse Binnenstad

VERSLAG VAN DE WERKGROEP WAAKHOND OVER HET JAAR 2009

Algemeen

Bij de start van het jaar bestond de werkgroep tot haar verdriet nog steeds uit drie reguliere leden Henk Oortwijn, Johan Sandburg en ondergetekende. Graag hadden zij versterking verwelkomd maar dat was niet gelukt. In 2009 is daar gelukkig verandering in gekomen. Aan het einde van het jaar was de werkgroep versterkt door de komst van Johan de Wolff, Wolbert Vroom en David Mulder. Wolbert Vroom was als bestuurslid al contactpersoon voor de werkgroep maar heeft na de evaluatie van de werkgroep in de loop van de tweede helft van het jaar besloten ook daadwerkelijk aan de planbeoordeling deel te gaan nemen. Johan de Wolff, al actief binnen de vereniging, heeft zich in de loop van het jaar aangemeld. David Mulder was bij het Cuypersgenootschap en bij Heemschut actief bij de beoordeling van bouwplannen in de binnenstad en bovendien lid van de VVAB. Zijn deelname aan de werkgroep vanaf het najaar was niet alleen wegens zijn kennis maar ook vanwege de contacten op werkvloerniveau met onze zusterverenigingen een zeer welkome versterking. Bestuurlijke contacten zijn uiteraard voorbehouden aan de besturen.

Ook in het verslagjaar zijn alle lijsten van bouwaanvragen en wat dies meer zij bekeken. Omdat het stadsdeel in de loop van het jaar de verschijningsdatum van het Stadsdeelnieuws i.v.m. de bezorging door TNT van maandag naar donderdag heeft verschoven moest het werkschema worden aangepast. Sindsdien worden i.v.m. de agenda's van de waakhonden om de twee weken de plannen op dinsdag en vrijdag bekeken. Dank zij de medewerking van Voorlichting is het mogelijk daarvoor tijdig over de lijsten van aanvragen te beschikken.

De bouwaanvragen

Het aantal zienswijzen was in 2009 aanzienlijk lager dan in voorgaande jaren en beperkte zich tot 28 (zie bijlage). Dat heeft enerzijds te maken met een sterker vertrouwen in de welstandscommissie, anderzijds ook met de malaise in de bouwmarkt. Wel veel aanvragen, maar sterk overwegend voor kleinere bouwactiviteiten, die minder aanleiding voor zienswijzen vormen en die bovendien sterker door de welstandsnota worden gereguleerd dan ingrijpende bouwplannen.

Niet alleen de plannen van 2009 waren van belang maar ook de nasleep van plannen uit de eerdere jaren. Sommige daarvan zijn zelfs nu nog niet afgedaan. Te denken valt aan Brouwersgracht 130-134 (oud-katholieke schuilkerk), Lijnbaasgracht 31-32 (voormalige Nassaubioscoop), Marnixstraat 248-250 (grand café onder de oprit van de parkeergarage), Plantage Middenlaan 46 (uitbreiding t.b.v. naastliggende hotel).

De nieuwbouw op Willemsstraat 192-196 is intussen wel afgedaan en het resultaat kan nu worden bekeken. Is het inderdaad zo verwerpelijk als wij dachten of valt het toch mee nu het er eenmaal staat? Misschien een vraag die de vereniging zich vaker moet stellen, en wellicht ook t.a.v. plannen waartegen wij geen actie hebben ondernomen.

Tegen de vergunning voor het bouwplan aan Nieuwe Jonkerstraat 13-17 is in 2008 bezwaar gemaakt. Dat bezwaar is eind 2009 gehonoreerd en de bouwvergunning is ingetrokken.

De aanvraag voor de uitbreiding van Krasnapolsky uit 2008 is door het hotel ingetrokken "wegens de ongunst der tijden". We zullen moeten afwachten wat er later nog eens voor plannen op tafel worden gelegd maar voorlopig is de dreiging van te hoge bebouwing afgewend. De rotte kies in de St. Jansstraat, gevormd door de parkeergarage daar, blijft daardoor helaas wel zitten.

De zienswijzen uit 2009 zijn te vinden op de website. Zij zijn voor een deel nog in behandeling. Over enkele daarvan zal hieronder wat meer worden gezegd.

- Bloemgracht 84 is een voorbeeld van problemen die kunnen ontstaan wanneer de fundering van een samenhangend complex wordt veranderd. Bij de behandeling in de welstandscommissie is dat onderkend en medewerking lijkt voorshands niet waarschijnlijk. In 2010 is een nieuwe aanvraag ingediend die op het punt fundering evenmin duidelijkheid geeft.

- Karthuizersdwarssstraat 26-32. Vergunning van rechtswege verleend, d.w.z. overschrijding van de beslistermijn. Zoiets komt in toenemende mate voor en zal na het in werking treden van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, volgens planning medio 2010, waarschijnlijk nog wel vaker gaan gebeuren. Dan worden de verschillende vergunningen niet alleen geïntegreerd maar worden ook de beslistermijnen verkort.
- Kazernestraat 8A-F betreft de intensivering van de bebouwing op een binnenterrein, omgeven door een schil van te beschermen orde-2-panden. In het vigerend bestemmingsplan zijn de bestaande gebouwen wegbestemd maar de gemeente/het stadsdeel heeft nooit enige poging gedaan die sterk verwaarloosde bebouwing verwijderd te krijgen en wordt nu geconfronteerd met het overgangsrecht. Intussen is een nieuw bestemmingsplan Oostelijk Stadsdeel in voorbereiding dat toch poogt een deel van de bouwplannen te voorkomen.
- Keizersgracht 164 (hotel Toren, verhoging van de kap) heeft zijn vervolg gekregen in een zienswijze van het bestuur over de ontwerpmonumentenvergunning. Of dat succes heeft i.v.m. een eerder al verleende vergunning moet worden afgewacht.
- Kerkstraat 303-305: Tegen de parkeergarage, die buiten het keurtuingebied blijft, bestaat geen overwegend bezwaar. Het belangrijkste bezwaar tegen het bouwplan betrof het bovenmaatse daklicht op de uitbouw van de begane grond. Dat daklicht vervalt omdat de eerste bouwlaag is overgenomen door de eigenaar van het tegenoverliggende pand juist om dat daklicht te voorkomen. Vergunning is verleend voor 8 i.p.v. voor 10 appartementen.
- Prinsengracht 587/Keizersgracht 440 (voormalige OBA): Het tweede plan is aangepast en is nu aanvaardbaar. Lange looptijd door noodzakelijk wijzigingen van het bestemmingsplan i.v.m. de nieuwe horecafunctie.
- Rozenstraat 183 achter: Het laat zich aanzien dat de bebouwing niet geweigerd zal kunnen worden door een fout in het bestemmingsplan Jordaan wat betreft de bebouwingsgrenzen, iets wat uitermate valt te betreuren. Het achterdeel blijkt geen monument te zijn, terwijl bij het leggen van de bestemmingsgrens daarvan wel is uitgegaan.

In 2008, tenslotte, is samen met de voorzitter van het bestuur vooroverleg gevoerd over de plannen tot renovatie van het Prinsengrachtziekenhuis. Daarbij wordt de nieuwbouw aan de Prinsengrachtzijde vervangen en de lelijke dakopbouw op de oudbouw verwijderd. Aan de Kerkstraatzijde wordt het nu bestaande gat, dat als parkeerterrein in gebruik is, gesloten met een relatief hoge bebouwing. Alles bijeen lijkt het een verbetering van de huidige situatie. Het wachten is op een verder uitgewerkt ontwerp.

De evaluatie van de werkgroep

Medio 2008 heeft de werkgroep al een opsomming gegeven van de werkzaamheden die zij verrichtte of naar de mening van de werkgroep zou moeten verrichten. De conclusie was duidelijk; met de bestaande bezetting was dat onmogelijk. De opsomming is toegevoegd aan het verslag van de werkgroep over 2008. Het is in 2008 niet gelukt om voor dat probleem een oplossing te vinden maar het heeft er wel toe geleid dat de werkgroep in 2009 haar werkzaamheden is gaan evalueren. Dat heeft geresulteerd in een evaluatienotitie d.d. 27 juli 2009, die op 25 augustus in het bestuur is besproken in aanwezigheid van ondergetekende. De vraag is of na de besluitvorming in die vergadering alle in de evaluatienotitie gesignaleerde knelpunten zijn opgelost. Dat lijkt nog niet helemaal het geval te zijn.

Aan de administratieve kant zijn aanzienlijke verbeteringen mogelijk gebleken door de hele administratieve afhandeling op de Sloterkade te concentreren, gekoppeld aan het maken van een centrale database. Dat is mogelijk geworden doordat Johan de Wolff zich heeft verbonden als vrijwilliger voor een fors aantal uren bij het secretariaat op de Sloterkade werkzaam te zijn.

De werkgroep heeft intussen, zoals boven gemeld, een aantal nieuwe leden kunnen verwelkomen, waardoor het capaciteitsprobleem aanzienlijk is verminderd, maar nog niet opgelost.

Dat heeft te maken met het feit dat ondergetekende na elf jaar zijn werkzaamheden als waakhond per 1 januari 2010 heeft beëindigd, met het gegeven dat de bezetting precies groot genoeg is voor de huidige werkwijze bij de planbeoordeling, maar er geen invallers zijn, en met het feit dat voor niet alle noodzakelijk geachte werkzaamheden een oplossing is gevonden.

Voor enkele punten uit de notitie zal nog moeten gebeuren. Die oplossing hoeft overigens niet persé binnen de werkgroep waakhond te worden gevonden.

1. Onderzocht wordt of het mogelijk en wenselijk is voor bezwaar- en beroepsprocedures een apart medewerker te vinden die ook over wat meer dan de basale kennis van procedureel/juridische zaken beschikt.
2. Voor het beoordelen van / inspelen op kaderstellende beleidsstukken van uiteenlopende aard en concepten daarvoor zal afzonderlijk menskracht moeten worden gevonden.
3. De relatie met de Commissie voor Welstand en Monumenten en de mogelijkheden om die te optimaliseren vraagt nadrukkelijk aandacht; overleg met de CWM hierover is gewenst.
4. Alle mogelijkheden om eerder informatie te krijgen over relevante ontwikkelingen moeten worden aangegrepen.

De twee laatste punten verdienen daarbij extra aandacht. Iemand permanent aan de vergaderingen van welstandscommissie voor de binnenstad te laten deelnemen lijkt op formele en praktische gronden niet eenvoudig uitvoerbaar, maar de relatie met het werk van de commissie zal hoe dan ook aanzienlijk verbeterd moeten worden. Deelname door op de publieke tribune te zitten lijkt geen optie want dan zie of hoor je veel te weinig, het moet dus deelname aan tafel zijn. Iedere keer deelnemen vergt echter alleen al voor de voltallige commissie een hele woensdag per drie weken. Deelname aan het agenda-overleg, waarin het grootste deel van de plannen wordt behandeld, zou daar nog een woensdag aan toevoegen. Of dat laatste voldoende rendement oplevert is overigens zeer de vraag.

Het huidige gebruik van de informatie die via de welstandscommissie beschikbaar is zal moeten worden geïntensiveerd en gesystematiseerd en dat is gebonden aan de momenten waarop die informatie beschikbaar komt. Dat is in het verleden i.v.m. de beschikbare tijd niet gelukt en daarvoor lijkt ook in de verbeterde situatie van dit moment nog onvoldoende ruimte.

Daarnaast is het vergaren van informatie over plannen in een zeer vroeg en misschien zelfs prenataal stadium belangrijk als het de vereniging ernst is met de wens eerder bij zaken te worden betrokken. Denk daarbij b.v. aan projecten die een bijzondere welstandsprocedure volgen. Op het moment dat die gestalte heeft gekregen en openbaar wordt ligt alles nagenoeg vast. Moeten wij als vereniging misschien zelf in belangrijke zaken maar een nota van randvoorwaarden en uitgangspunten schrijven? Dat vraagt om deskundigheid die nu niet direct voorhanden lijkt te zijn.

Het bovenstaande neemt niet weg dat er in het afgelopen jaar belangrijke stappen zijn gezet in de optimalisering van het werk van de werkgroep waakhond, maar er valt dus nog wel het een en ander te doen.

Herman Pinkse
4 februari 2010

BIJLAGE

Zienswijzen ingediend in 2009 door de Werkgroep Waakhond van de Vrienden van de Amsterdamse Binnenstad

straat	huisnummer	nr. aanvraag	datum	ind.	bijzonderheden, vervolprocedure
Berenstraat	005 B	8109.065	090226	Sand	Verandering en verhoging van kap en uitbreiding achterdeel. De verhoging is een ernstige aantasting van van straatbeeld en daklandschap. Geweigerd op welstandsgronden.
Bickersgracht	001	8109.424	090820	Pin	Zorgvuldig en inventief plan ter vervanging van bestaande bedrijfsbebouwing dat desondanks wel vragen oproept, over de ontsluiting aan de waterkant d.m.v. een galerij, een geheel glazen gevel aan die kant en een verlagings van de kade.
Bloemgracht	084	8109.407 0309.285	090806	Pin	Funderingsherstel dat risico oplevert voor de tot hetzelfde complex behorende monumenten op de nummers 82 en 80 omdat het complex mandelige muren heeft.
Dam Warmoesstraat	009 167 - 171	82-09-0097	090611	Pin	GSM-antenne op vleugel Damstraat van Kras. Alleen aanvaardbaar als vervanging van storende antenne op hoofdgebouw. Geweigerd op welstandsgronden.

straat	huisnummer	nr. aanvraag	datum	ind.	bijzonderheden, vervolprocedure
Damrak	061	8109.661	091204	Muld	Verbouwing van de 3e verdieping en de zolder en aanleg van een dakterras, waarbij een zeer rommelig daklandschap ontstaat.
Herengracht	012	8109.552	091002	Pin	Nieuwe bouwaanvraag waarbij het pand wordt verhoogd. Door wijze van presenteren niet goed te beoordelen. Verhoging niet acceptabel, rest zeer twijfelachtig.
Herengracht	244	8208-209	090122	Pin	Legalisering van de antenne van T-Mobile. Nog steeds in strijd met het beleid voor plaatsing op monumenten. Installatie van Orange ter plaatse geheel verwijderd.
Karthuizersdwarsstraat	26-32	8209.073	090520	Oort	Vervanging van stalen ramen door grovere aluminium ramen. Van rechtswege vergund!
Kazernesstraat	8 A-F	8108.389	090504	Pin	Vernieuwen bebouwing noordelijk binnenterrein en veranderen daarvan in kantoor(2/3) en woning. Zeer ongewenste intensivering van het gebruik van het binnenterrein dat in verband daarmee ook openbaar zou moeten worden.
Keizersgracht	164	8109-204	090514	Pin	Onduidelijke aanvraag met nog steeds luchtbehandelingsinstallaties op het dak en t.o.v. burenslecht geplaatste afvoerpijp keuken. Overruled door de brieven van het bestuur van 6 en 7/10 in het kader v d. ontwerp-monumentenvergunning
Keizersgracht	524	8109.368	090722	Pin	Maken van een overstekend dakterras op de uitbouw. Aantasting achtergevel en privacy burens. Overbodig door aanwezigheid van een eigen tuin. Geweigerd op welstandsgronden.
Kerkstraat	088	8209.240	091030	Muld	Niet passende wijziging van de gevels van het achterhuis.
Kerkstraat	271	8109.338	090709	Sand	Stapelning van te grote dakkapellen in strijd met alle regels.
Kerkstraat	303 305	0309.162	090305	Pin	Intensiveren van de bebouwing waarbij een grote glaskap op de uitbouw en grote ramen in de kap worden aangebracht. In strijd met mon.beleid. Zie verder 0309.163.
Kerkstraat	303 305	0309.163	090305	Pin	Herstel fundering en maken parkeerkelder, waarbij onvoldoende duidelijk is wat de ruimtelijke randvoorwaarden zijn. Alleen aanvaardbaar als daarover wel duidelijkheid bestaat. Na overlegduidelijk geworden en door overleg van aanvrager met achterbuurman bovendien hoofdbezwaar uit het plan gehaald. I.o.m. bestuur geen verdere actie ondernomen. 291209 bouw vergund.
Laurierdwarsstraat, 2e	032	8109.544	090925	Pin	Alsnog maken dakterras dat echter te ver naar voren komt. Aan laten sluiten op toegangsluik en op vormgeving buurpand.
Laurierdwarsstraat, 2e	062	8109.068	090226	Pin	Sterk van het traditionele beeld afwijkende nieuwbouw t.p.v. onderstuk. Zowel materiaal als vormgeving op deze plaats niet aanvaardbaar. Na wijziging tot een net aanvaardbaar niveau vergund. Blijft een zwakontwerpvooral i.v.m. materiaalgebruik..
Nieuwe Keizersgracht	041	8109.567	091909	Pin	Legaliseren van ramen in de zijgevel en daaraan nog een aantal ramen toevoegen. In strijd met beleid en ernstige aantasting binnenterrein.
Nieuwe Leliestraat	084	8309.028	091105	Pin	Wat hardhandige restauratie van rijksmonument. Twijfels over nieuwe deur en uniformering van ramen in de zijgevel en over verandering van vloerniveaus..
Prinsengracht	421	8409.006	090806	Sand	Vervanging moderne gevel door slecht ontworpen pseudo-historiserende gevel. Vergund omdat op een aanvraag 1e fase uit 2008 al een vergunning is verleend.
Prinsengracht Keizersgracht	587 440	8309.001	090212	Pin	Nieuwe aanvraag vm. OBA met gevels grotendeels identiek aan bestaande. Bezwaar tegen nieuwe onderpui Prinsengracht en vergroving van ramen. Kan hoogteverschil niet binnen opgelost worden i.p.v.met hellingbaan? Tegen Keizersgracht geen bezwaar. Plan aangepast, betere hellingbaan, ingang sprekender, ramen in lijn gebracht. In deze vorm akkoord. Tegen procedure art. 3.23 Wro dus geen zienswijze ingediend

straat	huisnummer	nr. aanvraag	datum	ind.	bijzonderheden, vervolgprocedure
Prinsengracht	1067-1073	8309.022	091023	Mul	Sloop/nieuwbouw van orde 2 pand waarbij alleen de gevel wordt behouden. Gevraagd om onderzoek naar monumentale waarden, gezien de oude structuur. In behandeling genomen als aanvraag 1e fase.
Raamsteeg	006	0309.0048	090709	Pin	Sloop/nieuwbouw van rijksmonument dat niet meer te redden was. Herbouw van voorgevel met origineel materiaal gevraagd. Aandacht gevraagd voor diverse discrepanties in tekeningen, gevaar van kelder en privaatrechtelijke problemen. Aangedrongen op preventief beleid t.a.v. bedreigde monumenten.
Reguliersbreestraat	009	8109.707	091225	Pin	Vervanging van de niet passende onderpui door een betere, die echter niet voldoet aan de welstandseisen en niet bijdraagt aan de gewenste upgradering van de straatwand.
Rozenstraat	183 (achter)	8309.0014	090709	Pin	Aanvraag voor bebouwing op het achtererf van een rijksmonument waarbij de bestaande bebouwing met twee lagen wordt verhoogd. Gezien ligging op het binnenterrein zeer ongewenst.
Rozenstraat	183 (voor)	8109.281	090611	Pin	Terugbrengen pand in oude 19e-eeuwse staat. Balkons te groot. Samenhang met bouwplan achterterrein onduidelijk.
Spuistraat	030	8108.779	090105	Pin	Nieuwe aanvraag voor de verbouwing / puiwijziging op de begane grond. De karakteristieke pui van het orde 2 pand wordt vervangen door een soort historiserende pui die een duidelijke verarming is. Vraag om quick scan herhaald. Vergund omdat er een garagevergunning was! Gen quick scan uitgevoerd zonder dat te motiveren.
Tuinstraat	193	8309.017	090820	Pin	Uitbreiding van de vloering tot een hogere kap op een wijze die dit orde 2 pand ernstig aantast. Geweigerd.

ind. = indiener zienswijze VVAB Vereniging Vrienden van de Amsterdamse Binnenstad
 Oort/Pin/Sand Leden waakhondgroep van de VVAB
datum = eerste dag van ter inzage ligging c.q. datum vergunning